

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Економічний факультет

Кафедра менеджменту і маркетингу

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВАЛЮТНО-ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ ЗЕД

Освітня програма Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності

Спеціальність 073 Менеджмент

Галузь знань 07 Управління і адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 27 серпня 2020 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Валютно-фінансовий механізм ЗЕД
Викладач (-і)	Ткач Олег Володимирович, д.е.н., проф. кафедри менеджменту і маркетингу
Контактний телефон викладача	+380957059731
Е-mail викладача	Oleg.tkach@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний, заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку консультацій, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://kmim.pnu.edu.ua/
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Нормативна дисципліна "Валютно-фінансовий механізм ЗЕД" є обов'язковою освітньою компонентою циклу фахової підготовки здобувачів другого(магістерського) ступеня вищої освіти ОП «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності».</p> <p>Предметом навчальної дисципліни є вивчення конкретних форм та методів валютно-фінансово механізму необхідного задля проведення успішних зовнішньоекономічної діяльності.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою дисципліни «Валютно-фінансовий механізм зовнішньоекономічної діяльності» є формування теоретичних знань і системного уявлення про сучасну ситуацію на валютних ринках та особливих аспектах валютно-фінансового механізму, що використовується при проведенні зовнішньоекономічної діяльності.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Концептуальні засади розвитку сучасних валютно-фінансових механізмів, що забезпечують зовнішньоекономічну діяльність підприємств. 2. Ефективне управління валютно-фінансовим механізмом забезпечення зовнішньоекономічної діяльності підприємства. <p>Завданнями дисципліни є теоретична та практична підготовка студентів з таких питань:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Сучасний стан міжнародного банківського бізнесу; – Електронні системи міжнародних банківських розрахунків і платежів; – Організація міжнародних банківських розрахунків за допомогою документарного інкасо; – Організація міжнародних банківських розрахунків за допомогою документарного акредитиву; – Організація міжнародних банківських розрахунків з використанням банківської гарантії; – Організація міжнародних банківських розрахунків за допомогою банківського переказу; – Організація міжнародних банківських розрахунків за допомогою оплати проти представлених документів; – Засоби здійснення міжнародних платежів <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Зміст сучасного стану кореспондентських відносин комерційних банків; – Характер та зміст функціонування електронних систем банківських переказів; – Знати структурну організацію міжнародної банківської діяльності; – Знати міжнародні кореспондентські відносини і рахунки банків; – Володіти змістом формуванням кореспондентських відносин комерційних банків; 	

вміти володіти методами та інструментарієм:

- Використанням банківського переказу при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності;
- Використанням документарного акредитива при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності;
- Використанням документарного інкасо при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності;
- врахуванням особливості використанням банківської гарантії при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності;
- врахуванням особливості використанням засобів здійснення міжнародних платежів при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності;

4. Результати навчання (компетентності)

Програмні компетентності

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначеності умов і вимог

ЗК1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

СК 1. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів.

СК 2. Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани.

СК 4. Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації.

СК 5. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

СК 7. Здатність розробляти проекти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість.

СК 8. Здатність використовувати психологічні технології роботи з персоналом.

СК 9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію.

СК 10. Здатність до управління організацією та її розвитком.

СК11. Здатність до оперативного, тактичного та стратегічного планування, організації, контролю та ефективного менеджменту ЗЕД в умовах мінливого внутрішнього та зовнішнього середовища;

СК12. Здатність аналізувати, прогнозувати та управляти особливостями зміни валютних, кредитно-розрахункових, інвестиційних та проектних механізмів в умовах здійснення ЗЕД підприємств;

СК13. Здатність до укладання, супроводу зовнішньоекономічних контрактів з врахуванням ризиків діяльності підприємством на зовнішніх ринках в умовах конкурентного та крос-культурного зовнішнього середовища.

Результати навчання

ПРН 1. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах.

ПРН 2. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення.

ПРН 3. Проектувати ефективні системи управління організаціями.

ПРН 4. Обґрунтовувати та управляти проектами, генерувати підприємницькі ідеї.

ПРН 5. Планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах.

ПРН 6. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність.

ПРН 12. Вміти делегувати повноваження та керівництво організацією (підрозділом).

ПРН 13. Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу).

ПРН 14. Вміти реалізовувати ефективну зовнішньоекономічну діяльність підприємства для забезпечення гармонізації інтересів різного рівня бізнесу, локальних громад, регіонів та органів

державної влади.					
ПРН 15. Вміти забезпечувати належну підготовку та укладання міжнародних контрактів купівлі-продажу з виростанням ефективних механізмів розрахунків, банківських інструментів та валютних операцій, а також здійснювати супроводження, контроль та управління контрактною діяльністю при експорті (імпорті) товарів, прямих інвестиціях, відкриттю іноземних юридичних підрозділів.					
5. Організація навчання					
Обсяг навчальної дисципліни 90 год					
Вид заняття		Загальна кількість годин			
Лекції		16			
семінарські заняття		14			
самостійна робота		60			
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий		
2	073 Менеджмент	1	нормативний		
Тематика курсу					
Тема	Форма заняття	Літерату ра	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Міжнародний банківський бізнес. Міжнародна банківська діяльність. Міжнародні кореспондентські відносини банків. Закордонні філії комерційних банків.	Лекція, семінарськ е заняття	1,2,5	Опрацювати лекційний матеріал. Пройти тестування до теми	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 2. Міжнародні кореспондентські відносини і рахунки банків. Типи кореспондентських банківських відносин. Міжнародні рахунки: лоро, ностро. Етапи створення кореспондентських відносин між банками. Взаємозалежність платіжних систем на міжнародному рівні.	Лекція, семінарськ е заняття	1,2,7	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 3. Системи електронного обміну банківськими даними окремих країн. Елементи платіжної системи. Зміст та важливість зв'язку між національною та міжнародною банківською системами. Стандарти системи взаємозаліку. Існуючі платіжні системи.	Лекція, семінарськ е заняття	5,6,7,8	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 4. Міжнародна система комунікацій SWIFT. Організація та принципи	Лекція, семінарськ е заняття	2, 5,6,7,8	Опрацювати лекційний матеріал,	5 балів	До наступного заняття за

функціонування системи комунікацій SWIFT. Умови членства у міжнародній системі комунікацій SWIFT. Переваги використання система комунікацій SWIFT. Недоліки використання система комунікацій SWIFT. Архітектура система комунікацій SWIFT.			підготуватися до семінарського заняття		розкладом
Тема 5. Дистанційне банківське обслуговування. Система MoneyGram. Система переказів Western Union. Система телебанкінг. Інтернет банкінг. Система клієнт-банк. Картки міжнародних платіжних систем.	Лекція, семінарське заняття	2, 5,6,7,8	Опрацювати лекційний матеріал. Пройти тестування до теми	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 6. Розрахунки при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності з використанням документарного інкасо. Загальна характеристика документарного інкасо. Етапи розрахунків та сторони-учасники. Перевірка та оформлення інкасового доручення в банку. Витрати за інкасовими операціями. Проблеми, переваги та недоліки інкасової форми розрахунків.	Лекція, семінарське заняття	1,9,10	Опрацювати лекційний матеріал. Пройти тестування до теми	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 7. Розрахунки при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності з використанням документарного акредитива. Організація міжнародних розрахунків за допомогою документарного акредитиву. Класифікація акредитивів. Зміна умов, анулювання і закриття акредитиву. Витрати при використанні акредитиву. Проблеми, переваги і недоліки акредитивної форми розрахунків.	Лекція, семінарське заняття	1,2,5,7, 10	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 8. Розрахунки при	Лекція,	1,2,7,11,	Опрацювати	5 балів	До

<p>здійсненні зовнішньоекономічної діяльності з використанням банківської гарантії. Зміст банківської гарантії платежу при проведенні зовнішньоекономічної діяльності. Способи та види банківських гарантії. Механізм використання банківської гарантії. Позитивні і негативні сторони використання банківської гарантії при проведенні зовнішньоекономічної діяльності.</p>	<p>семінарське заняття</p>	<p>18, 19</p>	<p>лекційний матеріал. Пройти тестування до теми</p>		<p>наступного заняття за розкладом</p>
<p>Тема 9. Розрахунки при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності з використанням оплати проти представлених документів. Зміст використання оплати проти представлених документів. Механізм використання оплати проти представлених документів при проведенні зовнішньоекономічної діяльності. Позитивні і негативні сторони використання оплати проти представлених документів при проведенні зовнішньоекономічної діяльності.</p>	<p>Лекція, семінарське заняття</p>	<p>1,2,6,7, 15,16</p>	<p>Опрацювати лекційний матеріал. Пройти тестування до теми</p>	<p>5 балів</p>	<p>До наступного заняття за розкладом</p>
<p>Тема 10. Розрахунки при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності з використанням банківського комерційного кредиту. Зміст використання оплати з використанням комерційного банківського кредиту при проведенні зовнішньоекономічної діяльності. Позитивні і негативні сторони використання комерційного</p>	<p>Лекція, семінарське заняття</p>	<p>1,3,9,13</p>	<p>Опрацювати лекційний матеріал. Пройти тестування до теми</p>	<p>5 балів</p>	<p>До наступного заняття за розкладом</p>

банківського кредиту при проведенні зовнішньоекономічної діяльності.					
<p>Тема 11. Способи мінімізації ризиків при використанні різних механізмів розрахунку при проведенні зовнішньоекономічної діяльності.</p> <p>Управління ризиками при використанні банківського переказу при розрахунку у зовнішньоекономічній діяльності підприємства. Управління ризиками при використанні документарного інкасо та акредитиву у зовнішньоекономічній діяльності. Управління ризиками при використанні банківської гарантії, оплати проти представлених документів та комерційного кредиту у зовнішньоекономічній діяльності.</p>	Лекція, семінарське заняття	1,3,9,13	Опрацювати лекційний матеріал. Пройти тестування до теми	5 балів	

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	<p>100 бальна – (50 балів протягом семестру та 50 балів за екзамен)</p> <p>“відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами;</p> <p>“добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв’язках;</p> <p>“задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки;</p> <p>“незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.</p>			
	Поточне тестування та самостійна робота		Екзаменаційна робота	Сума балів з навчальної
	Модуль 1	Модуль 2		

	Змістовий модуль 1 поточний контроль	Змістовий модуль 2 Самостійна робота	Змістовий модуль 3 Індивідуальне науково-дослідне завдання	(екзамен)	дисципліни
	Теми 1-11	Теми 1-11	Теми 1-11	Теми 1-11	
	30	10	10		
	50			50	100
Семінарські заняття	<p>Загальна підсумкова оцінка за семінарські заняття складається за методикою нагромадження балів за результатами поточного контролю знань, тестів.</p> <p>Завданням поточного контролю є перевірка розуміння і засвоєння матеріалу тем, що виносяться на семінарські заняття, та вміння привселюдно представити засвоєний матеріал, розв'язати задачі. Протягом семестру студент має можливість отримати десять оцінки по 5 балів за кожну усну відповідь.</p> <p>Поточні оцінки 2, 3, 4, 5, які можуть отримати під час семінарських занять сумуються і розраховується середнє арифметичне (із заокругленням до десятих).</p> <p>Середній бал за поточний контроль переводиться у 30 бальну шкалу.</p> <p>Семінарське заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення завдань, перевірка рівня їх виконання та оцінювання. Семінарські заняття є ланцюжком, який зв'язує теоретичну підготовку та навчальну практику з дисципліни.</p>				
Самостійна робота	<p>Важливе значення для опанування теоретичним матеріалом має виконання самостійної роботи та індивідуальних завдань.</p> <p>Самостійна робота студентів є складовою навчального процесу, важливим чинником формування вміння навчатися, що сприяє активізації засвоєння знань; основним засобом опанування навчального матеріалу в позааудиторний час.</p> <p>Студент опрацьовує питання, що призначені для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання (дві спроби – кращий результат).</p> <p>Максимальна кількість балів за тестування становить 10 балів.</p>				
Вимоги до письмової роботи	<p>Вивчення дисципліни передбачає обов'язкове виконання індивідуального науково-дослідного завдання (ІНДЗ).</p> <p>Науково-дослідне завдання розрахункового характеру "Сучасні особливості здійснення міжнародних розрахунків" виконується студентами у вигляді аналітичної записки за статистичними матеріалами в обсязі 7-10 стор.</p> <p>Виконане завдання повинно містити:</p> <ul style="list-style-type: none"> - наведення формул та розрахунків аналітичних показників; - демонстрацію оволодіння студентами методикою проведення відповідної аналітичної роботи; - висновки, які є підсумками проведених розрахунків. <p>Виконане завдання має продемонструвати знання студентом навчального матеріалу. При оцінюванні завдання враховуються якість виконання роботи, правильність застосовуваних формул, глибина зроблених висновків.</p> <p>Робота оформляється на аркуші формату А4 і приносить на останнє семінарське заняття.</p> <p>Максимальна кількість балів за ІНДЗ становить 10 балів.</p>				
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Студент повинен набрати не менше 25 балів у сумі за три змістові модулі:</p> <p>ЗМ 1. Поточний контроль (1-30 балів).</p> <p>ЗМ 2. Самостійна робота (1-10 балів).</p> <p>ЗМ 3. Індивідуальне науково-дослідне завдання (1-10 балів).</p> <p>Якщо студент набрав менше 25 балів. Дозволяється, як виняток, з дозволу декана економічного факультету за заявою, погодженою з кафедрою менеджменту і маркетингу, одноразове виконання студентом додаткових видів робіт з навчальної дисципліни (відпрацювання пропущених занять, перескладання змістових модулів,</p>				

виконання індивідуальних завдань тощо) для підвищення оцінок за змістові модулі.

7. Політика курсу

Політика курсу є студентоорієнтованою, спрямована на формування відповідних компетенцій шляхом активної комунікації та сприятливого навчального середовища. Заохочується ознайомлення з найкращим досвідом практичної діяльності у сфері міжнародної торговельної діяльності як вітчизняних, так і міжнародних компаній. А також можливості використання даного досвіду у реальних компаніях, з діяльністю яких знайомі студенти або є працівниками.

Підсумковою формою контролю є екзамен, який проводиться виключно у письмовій формі. Максимальна кількість 50 балів за екзаменаційну роботу. Структура білета включає 4 завдання, три теоретичні питання та тестові завдання. Правильна відповідь на кожне питання білету оцінюється максимум в 10 балів, тестові завдання – 20 балів. Також студенти мають можливість (за письмовою заявою групи) здавати екзамен у письмовій тестовій формі на платформі дистанційного навчання (<http://www.d-learn.pu.if.ua>).

Студентам, які мають з навчальної дисципліни оцінку від 1 до 49, були недопущені або не з'явилися на екзамен, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими правилами.

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>. Відповідно, будь які прояви академічної доброчесності недопустимі, зокрема списування під час контрольних заходів чи екзаменів.

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Дозволяється вільне відвідування лекцій. Пропуски семінарських занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому оцінка ставиться, а нб округляється. Консультації студентам проводяться у відповідності до затвердженого кафедрою графіка (<https://kmim.pnu.edu.ua/>). Також є можливість здачі студентами пропущених тем через використання системи дистанційного навчання (<http://www.d-learn.pu.if.ua>).

8. Рекомендована література

1. О. В. Ткач Т.Р. Масляк Сучасний регіон як елемент глобальної економічної системи. / Вісник Прикарпатського університету. Сер. Економіка. 2019. Вип. 14. С. 56 – 62.
2. Ткач О.В. Регіональні просторово-економічні системи: глобальні тенденції та циклічні взаємовпливи / Монографія. Львів: ІРД НАН України, 2010. – 458с.
3. Ткач О.В. Міжнародні фінанси / Навч. посіб. / О. В. Ткач. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2006. – 244с.
4. Ткач О.В. Мікула Н.А. Регіональні просторово-економічні системи: сучасний стан та перспективи розвитку / Монографія. Львів: ІРД НАН України, 2012. – 462с.
5. О. Tkach Monograph \ Oleg V. Tkach. – First edition.- Ivano-Frankivsk : HSEE “The V. Stephanyk Precarpathian National University”, 2013, - 266 p.
6. Ткач О.В. Основні причини, зміст та подолання кризи фінансових систем: організаційно-економічний аспект / Фінансова система регіонів: проблеми та перспективи: монографія (текст) / Богдан Н.І., Віленчук О.М., Дейнеко Л.В. та інш.; за ред. А.Б. Кондрашихіна, В.К. Присяжнюка – К. АМУ, 2014. – 543 с.; §2., С. 330-336. ISBN 978-966-2341-09-06
7. Ткач О.В. Зведений регіональний платіжний баланс у системи забезпечення конкурентоспроможності регіональних просторово-економічних систем / Обліково-аналітичне забезпечення господарської діяльності: монографія / за ред. І.Ф. Баланюка, Н.І. Пилипів, В.М. Якубів. – Івано-Франківськ: Видавництво : Друкарня Фоліант, 2014. – 293 с., §2.1, С.70-83. ISBN 978-966-2988-67-3
8. Ткач О.В. Стратегічні пріоритети соціально-економічного розвитку регіонів: / за ред. Н.І. Пилипів, В.В. Стефініна. – Івано-Франківськ: Видавець Віктор Дяків, 2014. – 390 с., §2.16, С.215-231. ISBN 978-966-2604-11-5
9. Ткач О.В. Державна регіональна політика: перспективи Європейської конвергенції українських регіонів / Монографія / За ред. О.В.Ткача – Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2015. 137 с.

10. Tkach O. The theoretic-methodological bases of the development of the regions within the global economic system / Innovation Process Management in Ukraine: problems commercialization of scientific and technical developments: Monograph / Yurii Vovk, Oleh Karyu, Ihor Kulyniak, Yosyf Petrovych and other / Edited by Yurii Vovk, Oleh Karyu. - Lvi- : LLC "Rastr-7", 2018 -266 p.

11. Ткач О.В. Необхідність створення умов для залучення інвестицій в аспекті зовнішньоторговельної політики регіону / Зб. наук. пр. «Актуальні проблеми розвитку регіону». – Вип. II. – Т. 2. – Івано-Франківськ: Плай, 2005. – С.58–67.

12. Ткач О.В. Криза платіжного балансу як відображення теорії валютно-фінансових кризових явищ / Науковий вісник Буковинської державної фінансової академії. – Вип. 4 (17). – Серія «Економічні науки». – Чернівці: Технодрук, 2009. – 364 с. – С. 121–125.

13. Ткач О. В. Аналіз моделей валютно-фінансових кризових процесів / Науковий вісник Полтавського Національного технічного університету ім. Ю. Кондратюка «Економіка і регіон». – №1 (24). – Полтава, 2010. – 211 с. – С. 149–152.

14. Ткач О.В. Зміст рівноваги платіжного балансу в умовах фінансово економічних кризових процесів / Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту КНТЕУ. – Вип. I (37). – Серія «Економічні науки». – Чернівці: Книги-XXI, 2010.– 368 с. – С. 292–298.

15. Ткач О.В. Особливості стабілізаційних заходів щодо вирівнювання платіжного балансу в умовах фінансово економічних кризових процесів / Зб. наук. пр. «Економічний аналіз». – Випуск 5. – Тернопіль: ТНЕУ, 2010. – 394 с. – С.357–359.

16. Ткач О.В. Моделі валютно-фінансових кризових явищ / Зб. наук. пр. «Актуальні проблеми розвитку регіону». – Вип. 7. – Т. 2. – Івано-Франківськ: Вид-во Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2011. – 459 с. – С. 170–175.

17. Ткач О. В. Ендогенні та екзогенні передумови рівноваги платіжного балансу: суть та зміст внутрішньої рівноваги в умовах циклічних змін світової економіки / Зб. наук. пр. «Економічний форум ». – № 1/2013 – Розділ: Світове господарство і міжнародні економічні відносини – Луцьк –: Вид-во Луцького національного технічного університету , 2013. – 473 с. – С. 74–80.

18. Ткач О.В. Особливості поширення валютно-фінансових кризових процесів у глобальній економічній системі / Зб. наук. пр. «Економічний аналіз: зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: С.І. Шкарабан (гол. Ред) та ін. – Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка» 2013. – Випуск 12. – Частина 2 Тернопіль: ТНЕУ, 2013. – 366 с. – С.333–337.

19. Ткач О.В. Постіндустріальне суспільство – розвиток в умовах циклічних валютних криз / Зб. наук. пр. «ВІСНИК Прикарпатського університету імені Василя Стефаника» Економіка – Вип. 10. – Івано-Франківськ: Вид-во «Плай» Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2014. – 263 с. – С. 17–27.

20. Вовчак О. Д. Факторинг: навч. посібник / О. Д. Вовчак, В. І. Рудевська, А. Л. Спіфанова. – Київ: ДВНЗ «Університет банківської справи», 2017. – 299 с.

21. Глущенко С. В. Г Монетарна політика: теоретико-методологічні аспекти: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / С. В. Глущенко. – К. : На- УКМА, 2017. – 64 с.

22. Головлєв Ю.В. Банки і банківські послуги в Україні: питання теорії і практики / Ю.В. Головлєв // Фінанси і статистика. – 2016. – № 4. – С. 9-11.

23. Гребельник О. П. Основи зовнішньоекономічної діяльності: Підручник / О. П. Гребельник. – Київ : ЦУЛ, 2008. – 432 с.

24. Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції: навчальний посібник / Л.Л. Носач, К.Ю. Величко, О.І. Печенка,, Ж.С. Зосимова, Н.А. Сокол – Харків: Видавництво «Форт», 2016. – 240 с.

25. Міжнародні фінанси : навч. посіб. / за ред. Ю. Г. Козака, Н. С. Лог-вінкової, М. І. Барановської. – К. : Центр учб. л-ри, 2011. – 288 с.

26. Міжнародні фінанси : навч. посіб. / І. І. Д'яконова, М. І. Макарен-ко, Ф. О. Журавка та ін.; за ред. М. І. Макаренка та І. І. Д'яконової. –К. : Центр учб. л-ри, 2013. – 548 с.

27. Міжнародні фінанси : навчальний посібник / [І. І. Д'яконова, М. І. Макаренко, Ф. О. Журавка та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. М. І. Макаренка та д-ра екон. наук, доц. І. І. Д'яконової. – Київ : «Центр учбової літератури», 2012. – 548 с.

28. Міщенко В.І. Банківські операції: Підручник / В.І. Міщенко, Н.Г. Слав'янська. – К.: Знання, 2006. – 727с.

29. Пальчук О. І. Факторинг на ринку фінансових послуг : монографія

30. / О. І. Пальчук. – Київ, 2011. – 164 с.

31. Петрашко Л. П. Валютні операції: навчальний посібник / Л. П. Петрашко. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – К.: Знання, 2012. – 271 с.

Інформаційні ресурси

- 1 Офіційний сайт НБУ : <http://www.bank.gov.ua>.
- 2 Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: <http://www.me.gov.ua>.
- 3 Офіційний сайт Державної митної служби України. URL: <http://www.customs.gov.ua>.
- 4 Офіційний сайт Державної регуляторної служби України. URL: <http://www.dkrp.gov.ua/>.
- 5 Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
- 6 Офіційний сайт Державної служби експортного контролю. URL: <http://www.dsecu.gov.ua>.
6. Інтернет-портал для управлінців. URL: <http://www.management.com.ua>.
- 7 Офіційний сайт Світової організації торгівлі (World Trade Organization). URL: <https://www.wto.org>

Викладач _____ Ткач О.В.